

valci gledališča postali športniki, ki nočejo sedeti v slabo prezračeni dvorani. Kaj pa, če se je v mraku in v noči razvil skupinski seks, ki je s svojo množično osnovo odtegnil tisoče od gledališke predstave, saj sta prej bila potrebna le dva za en koitus, danes pa vsaj deset ali dvajset ljudi? Ali pa se ob večerih ljudje igrajo z lego kockami in si zidajo v tihi ilegali sanjske hišice in ljubke gradiče? Morebiti pa so začeli ljudje ob večerih premišljevati o institucionalnih in strukturalnih spremembah naše družbe? Možno je tudi to, da je gospodarska reforma vplivala na razvojno pot dinarja, sicer name njenega za nakup gledališke vstopnice. Morebiti pa ljudje ob večerih urejajo herbarije s »poslednjimi« slovenskimi rožicami in se strastno posvečajo ikebani? Morda pa so začeli ljudje uživati ob večerih mamila in zato ne morejo več prestopiti Talijinega praga? Nabiranje gob v jeseni in cvetja spomladi tudi lahko vpliva, da ljudje manj obiskujejo gledališče, zlasti če so jurčki v dinamičnem gibanju in trendu družbenega porasta! Kaj pa večerno slovensko zborovsko petje? In ne pozabimo, tisoči in tisoči slovenskih ljudi (potem ko so prebrali Dumo) odhajajo na delo v tujino in morebiti je med njimi precej socialno obupanih gledaliških obiskovalcev. (Upajmo, da ti zdaj hodijo vsaj v nemška gledališča!)

Odgovore na ta bistvena vprašanja naj poišče znanstveni team (ca. sto raziskovalcev); ta naj pohiti z delom tako, da bomo vsaj čez deset ali petnajst let dobili v roke prve rezultate njihove raziskave. Kajti, da bi kak drug razlog — poleg pravkar navedenih — vplival na osip gledalcev, je komajda moč verjeti ...

Lsd

AKTIVNOST

Dva slovenska ljudska poslanca sta v zadnjem času izpričala kulturno idejno smrt. Prvi je okaral znanega

beograjskega komika Čkaljo, drugi pa avtorje slovenskega filma Rdeče klasje. Njune besede so bile precej ostre, ton jedek in ne brez političnih opozoril kulturnim delavcem. Izjavi obeh poslancev sta dobili — kot se spodobi — v naših javnih običajih razmeroma ugleden prostor in tudi poudarek. Pustimo ob strani takó imenovana velika vprašanja o svobodi umetnosti in umetniškega izpovedovanja, o svobodi humorja in satire, o umetnosti kot sodniku in opisovalcu družbe in njenih nravi itd. Zanimivo pa bi bilo zvedeti, ali trenutno ni na dnevnem redu javno politične pozornosti bolj perečih vprašanj, kot pa je afera s Čkaljo in Rdečim klasjem. Že res, da so komiki in satiriki kdaj pa kdaj nevarni in neprijetni, pa tudi film, če ne obtiči v bunkerju, lahko vpliva na tisoče gledalcev. Je pa tudi res, da se poslanci, ki se nápak lotevajo humorja in filmske umetnosti, lahko spremenijo v neprijeten in nekoristen družbeni fenomen. Pa ne toliko za sodobnost (ta je navajena vsega hudega), kolikor za prostor v zgodovini in v njenem izročilu prihodnosti. Oba poslanca sta izpovedala svoje misli in skrbi v imenu organizacijsko-politične strukture, v kateri jima je sedeti in delovati. In tu je napaka. Razpravljati v zvezni skupščini o Čkalji je krepak nesmisel, prav takó pa je krepak nesmisel razpravljati v republiški skupščini o filmu Rdeče klasje. Kritična presoja kakšnega umetniškega pojava naj ne dobi prostora v institucionalni strukturi družbe, kajti kritika je lahko le misel, ne more pa biti izraz oblastvene moči. Zato sta poslanski interpelaciji o obeh pojavih napaka. Tovrstne napake — v nedavni minuli preteklosti jih je precej — še vedno nazorno pričajo o tem, da deliteve dela v naši družbi še vedno ni dosegla racionalne, funkcionalne in operacionalne stopnje.

scd